

DOCUMENT BOS HOOFDREEKS

BOS & Naamgeving
2018-04-27

BOS & Naamgeving

BOS is een belangrijk, maar complex proces dat heel wat verschillende aspecten behelst. Ter ondersteuning van haar besturen¹ heeft Katholiek Onderwijs Vlaanderen een aantal nota's en documenten ontwikkeld. De voorliggende nota BOS & Naamgeving past in de reeks: BOS & Communicatie en Inspraak, BOS Kadernota, BOS & Financiën, BOS & Juridische aspecten van een fusie van vzw's, BOS & Overdracht gesubsidieerde infrastructuur, BOS & Patrimonium, BOS & Personeel en BOS & Preventie. Daarnaast werden er een aantal meer specifieke ondersteunende documenten uitgewerkt zoals een draaiboek bij fusie van vzw's, BOS & keuze van vzw, BOS & contractoverdracht, een voorbeeld van intentieverklaring, een voorbeeld van fusieovereenkomst, een voorbeeld van statuten, een voorbeeld van huishoudelijk reglement,....

1	Achtergrond	2
2	De katholieke dialogeschool	3
3	De christelijke traditie	4
4	Concreet voorbeeld: Scholengroep Emmaüs	5
5	Juridische aandachtspunten	6
5.1	Het vzw-recht	6
5.2	De wetgeving rond intellectuele eigendom of het merkenrecht	6
5.3	Het domeinnamenrecht	7
6	En nu verder	7

¹ Als we in deze nota de term 'bestuur' gebruiken, dan hebben we het over een schoolbestuur, een inter-naatsbestuur of een centrumbestuur.

1 Achtergrond

Technisch gezien brengt een fusie van besturen met zich mee dat besturen ofwel een nieuwe vzw oprichten waarin ze vervolgens hun activiteiten geheel of gedeeltelijk integreren ofwel een van de vzw's behouden en daar dan de activiteiten van de andere vzw's geheel of gedeeltelijk in verder zetten.

Inhoudelijk gezien brengt een fusie van besturen met zich mee dat verschillende mensen, scholen en culturen mekaar ontmoeten en samen groeien naar een nieuwe gemeenschappelijk gedragen cultuur. Waarom willen we gaan voor die ene structuur? Wat bindt ons? Wat is onze gezamenlijke missie en visie? Waar staan we voor en waar willen we voor gaan?

Bij de meeste succesvolle fusieprocessen hebben de besturen eerst het inhoudelijke aspect aangepakt. Het meer technische volgt dan wel. Vaak vertalen de besturen dit dan ook in een nieuwe naam. Bij een nieuw project, een nieuwe start hoort ook een nieuwe naamgeving zelfs indien, technisch gezien, de besturen er voor kiezen om een van de bestaande vzw's te behouden. Hoe willen zij zich als één nieuw geheel naar de buitenwereld profileren?

In de voorliggende nota geven wij enkele aandachtspunten en suggesties die besturen kunnen helpen bij het kiezen van een naam voor hun gezamenlijk nieuw project. Een belangrijke bron voor deze nota is een tekst geschreven door Jaak Jansen, vicaris van onderwijs van het bisdom Hasselt en Pierre Colla, coördinator schoolbesturen en directeur diocesane onderwijsdiensten Hasselt.

Juridisch gezien willen wij er nog even op wijzen dat besturen er wel moeten over waken dat zij door hun naamkeuze geen verwarring scheppen en derden mogelijk schade berokkenen. Als een andere vereniging kan aantonen dat zij nadeel ondervindt doordat er een nieuwe vereniging met dezelfde naam is opgericht, kan de nieuwe vereniging immers verplicht worden haar naam te veranderen. In een apart hoofdstukje geven we een overzicht van de verschillende wetgevingen waar besturen rekening dienen mee te houden, de 'juridische aandachtspunten'.

2 De katholieke dialoogschool

De katholieke dialoogschool is één van de drie prioritaire werven van Katholiek Onderwijs Vlaanderen, naast de bestuurlijke optimalisering en schaalvergroting en de interne reorganisatie. De katholieke dialoogschool is het raamkader waarbinnen besturen hun missie, visie en doelstellingen en de opvoedingsprojecten van hun scholen verder vorm geven. Dit raamkader is het fundament waarop de schoolbesturen verder bouwen. Het is dan ook een belangrijke inspiratiebron bij het zoeken naar een nieuwe naam. Wij hernemen hieronder de [visietekst katholieke dialoogschool](#) zoals hij vermeld staat op de website van Katholiek Onderwijs Vlaanderen:

De katholieke dialoogschool

Op het kruispunt van onderwijs, Kerk en samenleving verwelkomt de katholieke dialoogschool gastvrij iedereen, van welke levensbeschouwelijke of religieuze achtergrond ook. Zonder uitzondering nodigt ze leerlingen (internen, cursisten, studenten), ouders, personeelsleden en bestuurders uit aan haar onderwijsproject mee te werken. Vanuit haar christelijke inspiratie wil ze ieder hiertoe uitdagen, motiveren en kracht geven.

Als school is ze ervan overtuigd dat kwaliteitsvol onderwijs meer is dan louter opleiding. Onderwijs vormt mensen tot vrije, competente en solidaire personen die zin en betekenis vinden in leven en samenleven. Leren leren, leren werken, en leren (samen)leven gaan op school hand in hand. Vorming rust kinderen, jongeren en volwassenen toe voor de steeds complexere wereld van vandaag en morgen. Ze leren deze wereld ontdekken en bekwaamen zich om met engagement, kritische zin en creativiteit erin aan de slag te gaan. Deze school is een inclusieve school. Ze draagt zorg voor de unieke talenten van elke leerling, met bijzondere aandacht voor wie het moeilijk heeft.

Als katholieke school werkt ze vanuit de grondervaring dat mens en wereld tegelijk gave en opgave zijn. Gevat in een netwerk van relaties met medemensen, de samenleving en de wereld, is menselijke vrijheid een gekregen vrijheid, die oproept tot verantwoordelijkheid. In het vertrouwen dat het diepste mysterie van de werkelijkheid de liefde is, neemt de school deze liefde - zoals de Bijbel verhaalt en Jezus die voorleeft - als richtsnoer voor opvoeden, leven en samenleven. De christelijke hoop die in deze liefde en het verrijzenisgeloof ontspringt, oriënteert de school in haar doelen en werking.

Vanuit dit mens- en wereldbeeld nodigt de katholieke dialoogschool in deze tijd van levensbeschouwelijk-religieuze veelheid iedereen uit om in dialoog met elkaar op zoek te gaan naar het volle mens- en medemens-zijn. Hiertoe brengt ze christenen, moslims, joden, anders gelovigen, niet-gelovige humanisten samen met alle anderen die betekenis willen vinden in leven en samenleven. In gesprek met elkaar leert iedereen de eigen identiteit vorm te geven, door deze te ontdekken, erover na te denken, en te verdiepen. Vanuit haar opdracht brengt de school zelf in woord en daad op eigentijds-tegendraadse wijze de christelijke stem in dit gesprek binnen. Ze schept daarbij ruimte voor wie niet aan het woord komt.

Op deze wijze school maken vergt een blijvende inzet van allen en biedt ruimte voor groei en verscheidenheid. Doorheen de dialoog verrijkt de katholieke school zichzelf, en vernieuwt ze haar christelijke inspiratie in de actuele context. Vanuit de traditie waarin de school staat en in gesprek met haar omgeving, wil de katholieke dialoogschool een oefenplaats zijn voor een (samen)leven in een wereld die gekenmerkt is door diversiteit en

verschil. Kritisch-creatief leren omgaan met wat eigen en wat anders is, met wat verbindt en wat onderscheidt, stelt mensen in staat bij te dragen aan een open, zinvolle, verdraagzame en duurzame samenleving, waar een plaats is voor iedereen - een wereld waar ook God van droomt.

De katholieke identiteit enerzijds en de openheid naar en het respect voor 'de andere' van gelijk welke levensbeschouwing anderzijds vormen samen de pijlers van de katholieke dialogeschool.

Vandaag de dag stellen wij vast dat net die katholieke identiteit niet altijd herkenbaar is in de naam van de besturen of onderliggende scholen. De namen die de stichters destijds voor de scholen of besturen kozen, verwezen vaak naar de stichter van de congregatie, een (patroon)heilige of een belangrijke inspirerende figuur. In de loop van de tijd werden ze op een aantal plaatsen vervangen door meer wereldse namen, namen waarvan men denkt dat die 'beter in de markt' liggen. Denken we maar aan 'De Springplank', 'De Hoeksteen', 'De Wegwijzer' enz. Op zich dragen die namen ook een betekenis in zich, maar de katholieke identiteit van de betreffende scholen kan hier niet uit afgeleid worden.

Voor de BOS-besturen die zich aan het ontwikkelen zijn en die de katholieke identiteit een prominente plaats willen geven en er duidelijk willen voor uitkomen, is het belangrijk om voldoende stil te staan bij de mogelijke verwijzing naar het katholieke in de naamgeving. Besturen kunnen zich herbronnen en samen onderzoeken waar de christelijke traditie hen inspireert. Idealiter weerspiegelt de boodschap die men wil overbrengen zich niet alleen in de naam, maar ook in het logo van het nieuwe bestuur en wordt het eventueel versterkt met een korte slagzin.

3 De christelijke traditie

Een mogelijke inspiratie voor naamgeving zijn **sterke figuren uit de christelijke traditie**. Besturen kunnen hierbij naar figuren uit hun eigen ontstaansgeschiedenis kijken of naar andere figuren. Een dergelijke oefening leidt ongetwijfeld tot boeiende en verdiepende discussies. Waar staan wij voor als groep? Welke waarden willen wij als nieuw bestuur uitstralen? En door welke figuur worden deze waarden dan uitgedragen? Niets moet besturen tegenhouden om de naam van één van de bestaande vzw's te behouden indien deze verpersoonlijkt wat zij wensen uit te dragen.

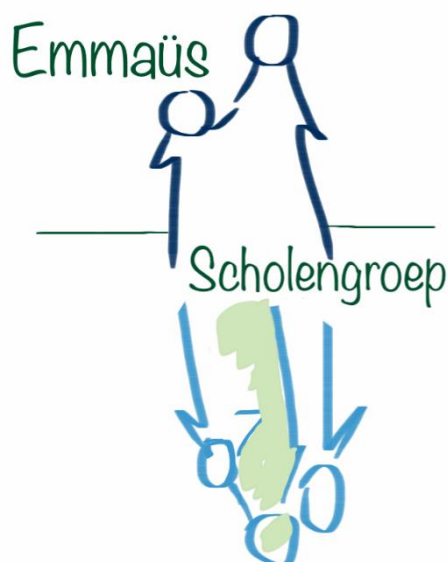
Indien het om een heilige gaat, verkiezen sommige besturen om het voorvoegsel 'Sint' weg te laten omdat zij dit eerder archaisch vinden. Het staat de besturen uiteraard vrij om hier in te beslissen. Enkele heiligen uit Vlaanderen zijn Jan Berchmans, Damiaan, Godelieve, Lambertus, Lutgardis, . Besturen kunnen ook inspiratie vinden bij **apostelen of evangelisten** zoals Johannes De Doper, Mattheus, Paulus, Petrus of andere belangrijke figuren uit de christelijke traditie zoals Cardijn of Romero.

Niet alleen namen van figuren kunnen als inspiratie dienen, ook **Bijbelse plaatsnamen** zoals Tabor of Nazareth of **verhalen** zoals 'het mosterdzaadje', 'de ark', .. Welk verhaal sluit aan bij onze missie, bij onze waarden?

Besturen kunnen ook putten uit symbolen en sleutelbegrippen uit de christelijke traditie. Wij denken hierbij aan Ichtus, de afkorting in het Grieks voor 'Jesus Christus, zoon van God, onze redder' of Kurios dat 'Heer' betekent in het Grieks. Ook 'Vita' of 'Vida' dat leven betekent, 'Espero' (Spaans voor 'ik hoop'), 'Pastor bonus' of goede herder, 'Amor Dei' (liefde van God),...

4 Concreet voorbeeld: Scholengroep Emmaüs

Jaak Janssen en Pierre Colla, de auteurs van de tekst die als belangrijke bron heeft gediend voor deze nota, geven in hun tekst het concrete voorbeeld van de Scholengroep Emmaüs. De besturen van die scholengroep hebben zich laten inspireren door het Bijbelverhaal van de Emmaüsgangers en er een passend logo bij ontworpen.

Samen, de hele
weg

Bijbelverhaal van de Emmaüsgangers
(Lukas 24 : 13 - 35)²

“[13] Juist op die dag waren twee van hen op weg naar het dorp Emmaüs dat zestig stadiën van Jeruzalem ligt. [14] Ze spraken met elkaar over alles wat voorgevallen was. [15] Terwijl ze met elkaar in discussie waren, voegde Jezus zelf zich bij hen en liep met hen mee. [16] Maar hun ogen waren niet bij machte Hem te herkennen. ...

[30] Eenmaal met hen aan tafel nam Hij het brood, sprak de zegen uit, brak het en gaf het hun. [31] Nu gingen hun de ogen open en ze herkennen Hem, maar meteen was Hij uit hun gezicht verdwenen. [32] Ze zeiden tegen elkaar: ‘Was het niet hartverwarmend zoals Hij onderweg met ons sprak en de Schriften voor ons opende?’ [33] Meteen stonden ze van tafel op en gingen terug naar Jeruzalem; daar vonden ze de elf en hun metgezellen bijeen. [34] Die zeiden: ‘Waarachtig, de Heer is opgewekt, aan Simon is Hij verschenen.’ [35] Toen vertelden zij wat er onderweg was gebeurd en hoe ze Hem hadden herkend bij het breken van het brood.”

Het logo straalt één boodschap uit. Het zorgt voor herkenning, vertrouwen en beleving van waarvoor de vereniging staat. Het bevordert de herkenning van een groep overeenkomstige activiteiten of diensten. Het geeft een uitstraling aan de vereniging en draagt de betrouwbaarheid en kwaliteit uit.

De naamgeving ‘Emmaüs scholengroep’ sluit erg aan bij het project van de katholieke dialoogschool. In het verhaal van de Emmaüsgangers wordt gesproken over geloven, Jezus, God en samen op weg gaan. Door de recontextualisering van de bronnen van de katholieke traditie en door het voorleven van deze waarden in de school, met respect voor de pluraliteit, wordt de openheid van leerlingen voor het gelovige, het levensbeschouwelijke aangesproken. Deze scholengroep staat voor het onderwijs en de opvoeding van de gehele persoon waardoor leerlingen zich kunnen ontwikkelen tot vrije, competente en solidaire personen die zin en betekenis vinden in leven en samenleven. Leren leren, leren werken en leren (samen)leven gaan hier hand in hand. De katholieke scholengroep wil in haar regio, in al haar scholen, een kwaliteitsvolle opleiding en een volwaardige vorming aanbieden van 2,5 tot 18 jaar. ‘Samen, de hele weg’, zoals de baseline aangeeft.

² Willibrordvertaling

Binnen deze naamgeving zijn er nog vele andere aspecten die scholen uit deze scholengroep kunnen inspireren en aanwenden om onderwijs en opvoeding in hun school vorm te geven en hun eigenheid verder naar buiten kenbaar te maken. Een aanpak die ouders zeker zullen waarderen!

5 Juridische aandachtspunten

Bij het kiezen van een naam van de vzw zijn er drie wetgevingen om rekening mee te houden: ten eerste de vzw-wetgeving, ten tweede de wetgeving rond intellectuele eigendom (meer specifiek het merkenrecht), ten derde het domeinnamenrecht (m.b.t. de website).

5.1 Het vzw-recht

Binnen het vzw-recht zijn er twee soorten namen: de maatschappelijke naam en de handelsnaam:

- De **maatschappelijke naam** is de officiële naam, die wordt vermeld in de statuten. Op alle akten, facturen, brieven e.d. die uitgaan van de vzw moet steeds de maatschappelijke benaming staan (zie [art. 11 van de vzw-wet](#)). Elke vzw is verplicht om een maatschappelijke naam te kiezen die verschilt van de naam van een andere vzw of vennootschap. Dit staat niet expliciet in de vzw-wet, maar wordt door de rechtspraak en rechtsleer wel bevestigd (naar analogie met de vennootschapswetgeving). Hier geldt het principe “eerst komt, eerst maalt”: de louter eerste ingebruikname van een naam is voldoende. Men kan dit opzoeken in de Kruispuntbank voor Ondernemingen, alsook in de [bijlagen bij het Belgisch Staatsblad](#).
- De **handelsnaam** is de naam die de vzw gebruikt om zich naar de buitenwereld toe te profileren bij (een deel of al) haar activiteiten. Deze kan verschillen van de maatschappelijke benaming, maar mag ook dezelfde zijn. Wat de handelsnaam betreft, daar is de bescherming minder strikt. Enkel indien de handelsnaam niet voldoende onderscheidend is en verwarring veroorzaakt of kan veroorzaken gelet op de markt en het territorium waarop ook de eerste gebruiker van dezelfde (of een gelijkaardige) handelsnaam zich bevindt, kan het gebruik ervan worden aangevochten³.

5.2 De wetgeving rond intellectuele eigendom of het merkenrecht

Het merkenrecht wordt voor België primair geregeld door het [Benelux-verdrag inzake intellectuele eigendom \(25 februari 2005\)](#). Om van bescherming als merk te genieten, moet men een registratie doen. Dit gebeurt via het BOIP (Benelux-bureau voor intellectuele eigendom); de procedure vindt je [hier](#).

Eens een merk geregistreerd is, heeft enkel de merkhouder het recht dit merk te gebruiken bij de commercialisering van de producten of diensten waarvoor hij registratie heeft verkregen. Hierbij wordt wel rekening gehouden met het specialiteitsbeginsel: het exclusief recht geldt enkel ten aanzien van goederen of diensten die gelijk/gelijkaardig zijn. Hiervoor wordt een klasse-indeling gebruikt. Wanneer het merk door een derde gebruikt wordt voor volledig andere goederen of diensten, dan kan deze derde-gebruiker daarvoor een eigen merk aanvragen.

³ Bevestigd door rechtspraak Gent 9 april 1992, Ing.Cons. 1993, 55

5.3 Het domeinnamenrecht

Een domeinnaam moet uniek zijn. Om te kijken of de domeinnaam beschikbaar is, kan je zelf eerst even googelen, maar om volledig zeker te zijn kan je hem best ingeven op de site van [DNS Belgium](#). Op deze site vind je ook aan welke technische vereisten een domeinnaam moet voldoen en hoe je een domeinnaam kan registreren.

We willen er nog wel even op wijzen dat het verboden is om ter kwader trouw een domeinnaam te registreren zonder dat men enig recht of legitiem belang kan laten gelden (“cybersquatting”; zie [art. XII.22 Wetboek Economisch Recht](#)). Deze praktijk kan bestreden worden met een specifieke vordering, met als mogelijke resultaten staking van gebruik, doorhaling van de registratie of overdracht van de domeinnaam.

6 En nu verder

Wij willen besturen uiteraard geenszins verplichten om een naam te kiezen in de ene of de andere richting, wij willen alleen maar de aandacht vestigen op het belang van een goede naam, een naam die de waarden uitstraalt of verpersoonlijkt waar het bestuur voor staat. Het is dan ook belangrijk dat de besturen daar de nodige tijd voor uittrekken en de tijd en ruimte voorzien om er samen rustig en bedachtzaam over in gesprek te gaan.

Sommige besturen schakelen hiervoor externe begeleiders in, personen die hen helpen om het geheel eens met een andere bril te bekijken.

Wij wensen jullie een boeiende en inspirerende zoektocht.

